

# OBSAH

|                                                                           |           |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Úvod                                                                      | 3         |
| Poznámka k přepracovanému vydání                                          | 4         |
| <b>1. OBECNÉ METODOLOGICKÉ PROBLÉMY</b>                                   | <b>5</b>  |
| 1.1 Předmět a poslání sociálněekonomické statistiky                       | 5         |
| 1.2 Adekvační problém                                                     | 5         |
| 1.3 Statistické jednotky                                                  | 6         |
| 1.3.1 Vztah statistických jednotek a třídění                              | 8         |
| 1.4 Číselný paralelismus                                                  | 9         |
| 1.5 Klasifikace                                                           | 10        |
| 1.6 Státní statistická služba                                             | 15        |
| <b>2. STATISTIKA OBYVATELSTVA, RODIN A DOMÁCNOSTÍ</b>                     | <b>19</b> |
| 2.1 Ukazatele stavu obyvatelstva a jeho přirozeného a mechanického pohybu | 19        |
| 2.1.1 Obyvatelstvo                                                        | 19        |
| 2.1.2 Statistika pohybu obyvatelstva                                      | 20        |
| 2.2 Ekonomická aktivita obyvatelstva, zaměstnanost a nezaměstnanost       | 22        |
| 2.2.1 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo                                     | 23        |
| 2.2.2 Nezaměstnaní                                                        | 24        |
| 2.2.3 Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo                                   | 25        |
| 2.2.4 Statistické zjišťování ukazatelů v oblasti práce a pracovních sil   | 25        |
| 2.3 Míry ekonomické aktivity, zaměstnanosti a nezaměstnanosti             | 28        |
| 2.4 Statistika mezd a nákladů práce                                       | 30        |
| 2.4.1 Analýza mezd                                                        | 32        |
| 2.5 Ukazatele rodin a domácností                                          | 33        |
| 2.5.1 Domácnosti                                                          | 33        |
| 2.5.2 Klasifikace domácností                                              | 33        |
| 2.5.3 Sociální stratifikace a mobilita                                    | 35        |
| 2.6 Příklady                                                              | 35        |
| <b>3. STATISTIKA VÝROBY A SLUŽEB</b>                                      | <b>38</b> |
| 3.1 Typy ukazatelů podle obsahu                                           | 38        |
| 3.2 Druhy měrných jednotek                                                | 41        |
| 3.3 Konjunkturální odvětvové indikátory objemu produkce                   | 42        |
| 3.3.1 Průmyslová produkce                                                 | 42        |
| 3.3.2 Stavební produkce                                                   | 44        |
| 3.3.3 Zemědělská produkce                                                 | 45        |
| 3.3.4 Služby                                                              | 46        |
| 3.3.5 Zahraniční obchod                                                   | 47        |
| 3.4 Příklady                                                              | 49        |
| <b>4. CENOVÁ STATISTIKA</b>                                               | <b>51</b> |
| 4.1 Praktické typy cenových indexů                                        | 51        |
| 4.2 Soustava indexů cen výrobců                                           | 54        |
| 4.3 Zjišťování údajů pro cenové indexy                                    | 56        |

|                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------|-----|
| 4.4 Měření inflace                                        | 57  |
| 4.5 Statistická deflace                                   | 59  |
| 4.6 Srovnávání cenových indexů                            | 61  |
| 4.7 České cenové indexy                                   | 63  |
| 4.8 Příklady                                              | 65  |
| <b>5. MAKROAGREGÁTY</b>                                   | 67  |
| 5.1 Hrubý domácí produkt                                  | 67  |
| 5.2 Odvětvové a sektorové třídění                         | 69  |
| 5.3 Národní produkt                                       | 70  |
| 5.4 Systém národního účetnictví                           | 71  |
| 5.4.1 Sektorová úroveň                                    | 73  |
| 5.4.2 Odvětvová úroveň                                    | 75  |
| 5.4.3 Národohospodářská úroveň                            | 75  |
| 5.4.4 Základní tabulky                                    | 76  |
| 5.5 SNÚ a navazující systémy ukazatelů                    | 77  |
| 5.6 Poznámky k využívání makroagregátů                    | 79  |
| 5.7 Příklady                                              | 82  |
| <b>6. STATISTIKA INVESTIČNÍHO MAJETKU</b>                 | 84  |
| 6.1 Statistika investic                                   | 84  |
| 6.1.1 Hmotné investice                                    | 85  |
| 6.1.2 Nehmotné investice                                  | 86  |
| 6.1.3 Oceňování investičního majetku                      | 86  |
| 6.2 Statistika zdrojů financování                         | 87  |
| 6.2.1 Analytické ukazatele stavu hospodářských subjektů   | 87  |
| 6.2.2 Statistika financování vybraných staveb             | 89  |
| 6.3 Statistika stavů hmotného investičního majetku        | 90  |
| 6.3.1 Modelové propočty hrubé zásoby fixního kapitálu     | 90  |
| 6.3.2 Kapacitní propočty                                  | 93  |
| 6.4 Příklady                                              | 93  |
| <b>7. STATISTIKA PRODUKTIVITY</b>                         | 94  |
| 7.1 Pojetí produktivity v tržní ekonomice                 | 94  |
| 7.2 Měření vývoje produktivity práce                      | 95  |
| 7.2.1 Měření vývoje produktivity práce v různorodé výrobě | 96  |
| 7.2.2 Vylučování důsledků strukturních změn               | 98  |
| 7.3 Ukazatele související s ukazateli pracnosti           | 99  |
| 7.4 Příklady                                              | 100 |
| <b>8. BANKOVNÍ STATISTIKA</b>                             | 102 |
| 8.1 Organizace, cíle a význam bankovní statistiky         | 102 |
| 8.1.1 Analytická bilance ČNB a bilance obchodních bank    | 103 |
| 8.1.2 Měnový přehled                                      | 104 |
| 8.1.3 Peněžní agregáty a měnová politika                  | 105 |
| 8.1.4 Platební bilance                                    | 106 |
| 8.2 Ukazatele sledované na úrovni obchodních bank         | 111 |

|                                                                              |            |
|------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 8.3 Indexy kurzů akcií                                                       | 112        |
| 8.3.1 Obecná koncepce indexů kurzů akcií                                     | 112        |
| 8.3.2 Index kurzů akcií České národní banky                                  | 114        |
| 8.4 Příklady                                                                 | 116        |
| <b>9. UKAZATELE CHARAKTERIZUJÍCÍ ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ OBYVATELSTVA</b>             | <b>118</b> |
| 9.1 Stupnice spotřebních jednotek                                            | 118        |
| 9.2 Metody statistického zjišťování příjmů a spotřeby obyvatelstva           | 121        |
| 9.3 Příjmy obyvatelstva                                                      | 125        |
| 9.3.1 Měření příjmové diferenciacce                                          | 126        |
| 9.3.2 Konstrukce příjmových modelů                                           | 129        |
| 9.3.3 Úhrnný životní příjem, životní minimum                                 | 131        |
| 9.4 Spotřeba obyvatelstva                                                    | 132        |
| 9.4.1 Základní klasifikace spotřeby                                          | 133        |
| 9.4.2 Použití regresní analýzy při zkoumání tendencí ve spotřebě             | 135        |
| 9.4.3 Použití analýzy časových řad při zkoumání tendencí ve spotřebě         | 137        |
| 9.4.4 Použití koeficientů pružnosti v analýze spotřeby                       | 138        |
| 9.5 Bydlení a jeho prostředí                                                 | 141        |
| 9.6 Sociální zabezpečení a sociální péče                                     | 142        |
| 9.6.1 Důchodové zabezpečení                                                  | 143        |
| 9.6.2 Nemocenské pojištění, zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a dítěte | 143        |
| 9.6.3 Dávky státní sociální podpory                                          | 143        |
| 9.6.4 Sociální péče a podpory v nezaměstnanosti                              | 144        |
| 9.7 Struktura časového fondu a využívání volného času                        | 145        |
| 9.8 Příklady                                                                 | 146        |
| <b>10. STATISTIKA VYBRANÝCH AKTIVIT A ZDRAVÍ OBYVATELE</b>                   | <b>150</b> |
| 10.1 Vzdělávací aktivity a výchovné služby                                   | 150        |
| 10.1.1 Vzdělávací kapacity                                                   | 151        |
| 10.1.2 Vzdělávací procesy                                                    | 151        |
| 10.1.3 Úroveň vzdělání obyvatelstva                                          | 153        |
| 10.2 Podmínky práce                                                          | 153        |
| 10.2.1 Služby zaměstnanosti                                                  | 155        |
| 10.3 Zdraví obyvatelstva a zdravotní služby                                  | 156        |
| 10.3.1 Zdravotnická zařízení                                                 | 156        |
| 10.3.2 Zdravotnické služby                                                   | 157        |
| 10.3.3 Zdravotní stav obyvatelstva                                           | 159        |
| 10.4 Veřejný pořádek, bezpečnost obyvatelstva a ochrana hospodářství         | 161        |
| 10.4.1 Prostředky veřejného pořádku a bezpečnosti                            | 161        |
| 10.4.2 Kriminální skutky                                                     | 162        |
| 10.4.3 Pachatelé a jejich oběti                                              | 163        |
| <b>11. MEZINÁRODNÍ SROVNÁVÁNÍ</b>                                            | <b>165</b> |
| 11.1.1 Základní pravidla                                                     | 165        |
| 11.1.2 Nástroje srovnávání a prezentace                                      | 167        |

|                                                              |         |
|--------------------------------------------------------------|---------|
| 11.2 Vícestranné srovnávání pomocí souboru ukazatelů         | 168     |
| 11.2.1 Bodová metoda                                         | 168     |
| 11.2.2 Metoda normované proměnné                             | 169     |
| 11.2.3 Metoda vzdálenosti od fiktivního objektu              | 170     |
| 11.2.4 Komponentní analýza                                   | 171     |
| 11.2.5 Shluková analýza                                      | 171     |
| 11.2.6 Příklad pořadí syntetických charakteristik            | 172     |
| 11.3 Srovnávání pomocí peněžních ukazatelů                   | 173     |
| 11.3.1 Přepočty peněžních ukazatelů                          | 173     |
| 11.3.2 Výpočty reálných ukazatelů                            | 173     |
| 11.3.3 Příklad rozdílů mezi nominálními a reálnými ukazateli | 175     |
| 11.3.4 Algoritmy propočtu parit kupní síly měn více zemí     | 176     |
| 11.3.5 Indexy dolarového růstu                               | 179     |
| <br>12. ANALÝZA A PROGNOZA                                   | <br>181 |
| 12.1 Statistické srovnávání                                  | 181     |
| 12.2 Analýza a syntéza                                       | 182     |
| 12.3 Ostatní postupy, vztah k prognózám                      | 182     |
| 12.4 Průzkumy očekávání                                      | 183     |
| 12.4.1 Konjunkturní průzkumy                                 | 184     |
| 12.4.2 Příprava a zpracování anketárních odpovědí            | 187     |
| 12.4.3 Spotřebitelský průzkum                                | 189     |
| 12.4.4 Indikátor spotřebitelské důvěry                       | 191     |
| 12.4.5 K využití výsledků průzkumů očekávání                 | 193     |
| 12.4.6 Výběr řad předstihových ukazatelů                     | 194     |
| 12.4.7 Kompozitní indikátory                                 | 194     |
| Literatura                                                   | 197     |